Syyttäjälaitos **25.4.2022** SY/622/2022

Eduskunnan lakivaliokunta

LaV@eduskunta.fi

Syyttäjälaitoksen lausunto eduskunnan lakivaliokunnalle 25.4.2022

HE 42/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen osallistumisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) toimintaan annetun lain muuttamisesta

Johdanto

Lakiehdotus koskee valtuutetun Euroopan syyttäjän sosiaaliturvasta säätämistä: Lakiin Suomen osallistumisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) toimintaan (66/2021, jäljempänä EPPO-laki) ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jolla turvattaisiin valtuutetulle Euroopan syyttäjälle (jäljempänä EPPO-syyttäjä) kansallisia syyttäjiä vastaavat sosiaaliturvaan, eläkkeeseen ja vakuutuksen kattavuuteen liittyvät oikeudet ja etuudet. Esitys on valmisteltu yhteistyössä oikeusministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja Syyttäjälaitoksen kesken.

Ehdotetuilla lainsäädäntömuutoksilla on tarkoitus turvata EPPO-syyttäjille kansallisten syyttäjien sosiaaliturvaa vastaava toimeentulo niissä tilanteissa, joissa EPPO-syyttäjä on estynyt sairauden, tapaturman, työttömyyden tai muun vastaavan syyn vuoksi saamasta normaalia ansiotuloa. EPPO-syyttäjän kannalta ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, jos hänen työskennellessään Euroopan unionin toimielimelle Suomessa, sosiaaliturvaetuudet olisivat tosiasiallisesti huonommat kuin niin sanotun lähetetyn työntekijän. **On perusteltua, että EPPO-syyttäjän sosiaaliturvaetuuksien perusteena olevana työansiona pidetään vakuutuspalkkaa, ja sosiaaliturvamaksuista huolehditaan vastaavasti kuin kansallisessa palvelussuhteessa.**

EPPO-asetus velvoittaa huolehtimaan sosiaaliturvasta

Euroopan syyttäjänvirasto (jäljempänä myös EPPO) on perustettu 12.10.2017 tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston perustamisessa annetulla neuvoston asetuksella (EU) 2017/1939 (jäljempänä EPPO-asetus). EPPO-laki tuli voimaan 10.6.2021. EPPO-lakia valmisteltaessa ei vielä ratkaistu kaikkia EPPO-syyttäjien työehtoja, palkkausta ja sivukuluja koskevia kysymyksiä, joten lainsäädäntöä on tarpeen näiltä osin täydentää.

EPPO-asetuksessa todetaan, että kansallisesti on varmistettava asianmukaiset järjestelyt, jotta EPPO-syyttäjien kansallisen järjestelmän mukaiseen sosiaaliturvaan, eläkkeeseen ja vakuutuksen kattavuuteen liittyvät oikeudet säilyvät. Suomi on siten velvollinen huolehtimaan siitä, että nämä oikeudet turvataan. Suomella on toimivalta määrittää lainsäädännössään unionin lainsäädännön mukaisesti edellytykset etuuksien myöntämiseksi sosiaaliturvajärjestelmässään. **Oikeuksien turvaaminen edellyttää, että EPPO-syyttäjän palkkaa voidaan tarvittavien maksujen perimiseksi käsitellä laskennallisesti Suomessa vaikka EPPO maksaa palkan suoraan EPPO-syyttäjälle.**

Vakuutuspalkka sosiaalivakuutusmaksujen perusteena

Työntekijän ja työnantajan maksamia sosiaalivakuutusmaksuja valtion palveluksessa olevien henkilöiden osalta ovat työeläkevakuutusmaksu, sairausvakuutusmaksu ja työttömyysvakuutusmaksu. Ulkomaan työssä, siltä osin kuin henkilö on Suomen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisalan piirissä, vakuutusmaksujen ja sosiaaliturvaetuuksien perusteena käytetään työnantajan ja työntekijän yhdessä määrittelemää vakuutuspalkkaa. **Ehdotuksen mukaan EPPO:n maksamaan palkkaan sovellettaisiin vakuutuspalkkaa ja sitä vastaavaa korvausta koskevia säännöksiä sosiaaliturvamaksujen ja etuuksien määräytymisen osalta**. Vakuutuspalkkaa koskevien periaatteiden soveltaminen tarkoittaisi sitä, että sosiaaliturvamaksut

määräytyisivat kuukausittain saman laskennallisen ansion perusteella. Syyttäjälaitos, joka huolehtii työnantajan maksujen suorittamisesta valtiotyönantajaa koskevan lainsäädännön mukaisesti, ei saa suoraan EPPO:lta tietoa maksetusta palkasta. **Vakuutuspalkan perusteella Syyttäjälaitos pystyisi suorittamaan lainmukaiset maksut ja tekemään tulorekisteriin tarvittavat ilmoitukset**. Syyttäjälaitos laskuttaisi työntekijän työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun EPPO-syyttäjältä ja tilittäisi ne valtion eläkerahastolle ja Työllisyysrahastolle. Verohallinto määräisi verotuksessa EPPO-syyttäjän maksettavaksi sairausvakuutusmaksun vakuutuspalkan perusteella.

Johtopäätös

Syyttäjälaitos katsoo, että edellä esitetyillä perusteilla EPPO-asetuksen mukaisten velvoitteiden täyttäminen edellyttää kyseisen esityksen mukaista lainsäädäntöä.

Mari Andersin

johtava asiantuntija

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti

Jakelu Lakivaliokunta

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto
Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888
valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi